UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

FIŞA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Etnografie şi Antropologie Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Cultură şi societate – între tradiţie şi modernitate

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei				**LME1267** Antropologia socialismului şi a postsocialismului (**în limba engleză**)				
2.2 Titularul activităţilor de curs				Conf. Dr. Szabó Á. Töhötöm				
2.3 Titularul activităţilor de seminar				Conf. Dr. Szabó Á. Töhötöm				
2.4 Anul de studiu	**I**	2.5 Semestrul	**2**	2.6 Tipul de evaluare	**E**	2.7 Regimul disciplinei	Conţinut	DSin
							Obligativitate	Obligatorie

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activităţi didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	2
3.4 Total ore din planul de învăţământ	56	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	28
Distribuţia fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe					*50*
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					*50*
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii şi eseuri					*40*
Tutoriat					*2*
Examinări					*2*
Alte activităţi.....					
3.7 Total ore studiu individual	144				
3.8 Total ore pe semestru	200				
3.9 Numărul de credite	8				

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competenţe	• Cunoaşterea noţiunilor de bază ale ştiinţelor sociale • Competenţe de bază în analiza socială şi academic writing

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1 de desfăşurare a cursului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă
5.2 de desfăşurare a seminarului	Sală echipată cu calculator, videoproiector, tablă

6. Competenţe specifice acumulate

Competenţe profesionale	Utilizarea interdisciplinară și aplicarea cunoștințelor științelor umane și sociale Analiza și interpretarea contextuală a faptelor culturale Utilizarea metodei comparative între diferite culturi Înţelegerea interdependenţelor dintre modelele sociale, culturale şi economice pe o scară locală şi globală
Competenţe transversale	• Căutarea, identificarea şi utilizarea unor metode şi tehnici eficiente de învăţare; conştientizarea motivaţiilor extrinseci şi intrinseci ale învăţării continue • efectuarea și îndeplinirea sarcinilor profesionale în termenul stabilit prin respectarea principiilor etice ale activității științifice și aplicarea strictă a regulilor de referință profesională • dezvoltarea abilităților de comunicare interpersonală

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competenţe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Disciplina oferă o abordare sintetică în legătură cu funcţionarea societăţilor totalitare. Principalul obiectiv al cursului este de a oferi o imagine generală legată de funcţionarea socialismului şi a postsocialismului ca sisteme culturale. Pe lângă aceasta, cursul îşi propune să problematizeze legăturile dintre politicul şi viaţa cotidiană în sistemele totalitare, dar şi în general în legătură cu funcţionarea/impactul statului la nivelul oamenilor de rând, analizând totodată impactul ideologiilor politice asupra practicilor culturale, sociale şi economice cotidiene.
7.2 Obiectivele specifice	• Obiectivul special al cursului este analiza socialismului şi a procesului postsocialismului în contextul antropologiei sistemelor socialiste din Europa de Est. Cursul prezintă rolul statului, totalitarismul, dictarura, tranziţia ca forme politice, dar şi culturale. Porneşte de la începuturile şi consolidare sistemului socialist, prezintă diferitele laturi ale acestui proces (politice, economice şi culturale), dar şi principalele caracteristici ale funcţionării statului socialist prin prisma vieţii cotidiene. Oferă o analiză socială şi culturală a tranziţiei. În acest context un obiectiv foarte important este oferirea unor cadre de analiză şi problematizare în legătură cu individul, comunitatea şi statul, sfera privată şi publică, compromis, colaborare şi rezistenţă, conexiunile dintre sfera politică, economică şi socială. Prin aceste abordări studenţii însuşesc mijloacele necesare pentru analiza ştiinţifică a sistemelor politice din punct de vedere cultural şi social.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	**Metode de predare**	**Observaţii**
Puterea şi originile puterii. Societatea totalitară, dictatură. Banalitatea răului şi absurdul cotidian.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Ce e socialismul, ce e postsocialismul. Perioadele socialismului românesc.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Bazele statului socialist I. Naţionalizare, colectivizare: transformări prin mijloace economice.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Bazele statului socialist II. Serviciul secret, frica, neîncrederea şi atomizarea	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Colaps şi reorganizare, retrocedare şi reapariţia manierelor socialiste.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Principiul pieţei libere şi relaţiile între socialism şi postsocialism.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Individul şi comunitatea în socialism. Solidaritate şi familism amoral.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Consumul în socialism şi postsocialism.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Naţionalism şi internaţionalism: minorităţi etnice în România socialistă. Maghiarii din România. Administrarea alterităţii în socialism şi imediat după: romii.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Puterea şi corpul individual: controlul corpului şi al reproducţiei. Relaţii de gen	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Principiul societăţii ideale şi crearea omului nou: social engineering şi controlul asupra societăţii.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Administrarea alterităţii în socialism şi imediat după: romii. Clasă socială, underclass	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Amintirile unei epoci de aur: ce putem învăţa de la socialism.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Ierarchiile dintre Est şi West (East-West slope). Impactul studiilor de antropologia socialismului asupra antropologiei în general.	Prelegere şi activităţi interactive (întrebări, discuţii)	
Bibliografie CHARI, Sharad and Katherine Verdery: Thinking between the Posts: Postcolonialism, Postsocialism, and Ethnography after		

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

the Cold War. *Comparative Studies in Society and History* 2009. 51(1) 6–34
KIDECKEL, David: Socialismul din România ca sistem social şi cultural. In: *Colectivism şi singurătate în satele româneşti.* Polirom, Iaşi, 2006. 55–73.
VERDERY, Katherine: What Was Socialism, and Why Did It Fall? In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton, 1996. 19–38.
VERDERY, Katherine: The "Etatization" of Time in Ceauşescu's Romania. In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton–Chichester. 39–57.
KIDECKEL, David: The Socialist Transformation of Agriculture in a Romanian Commune, 1945-62. *American Ethnologist*, Vol. 9, No. 2, Economic and Ecological Processes in Society and Culture (May, 1982), pp. 320–340.
CREED, Gerald and Janine Wedel: Second Thoughts from the Second World: Interpreting Aid in Post-Communist Eastern Europe. *Human Organization* 1997. 56 (3): 253–63.
HANN, Chris: Postsocialist societies In: Carrier, James (ed.): *Handbook of economic anthropology*. Edgar Elgar, Cheltenham, 2005. 547–557.
VERDERY, Katherine: A transition from socialism to feudalism? Thoughts on the postsocialist state. In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton, 1996. 204–228.
KANEFF, Deema: The Shame and Pride of Market Activity: Morality, Identity and Trading in Postsocialist Rural Bulgaria. In: Mandel, Ruth and Caroline Humphrey (eds.) *Markets and moralities: ethnographies of postsocialism.* Berg, Oxford, 2002. 33–51.
LAMPLAND, Martha: Pigs, Party Secretaries, and Private Lives in Hungary. *American Ethnologist*, Vol. 18, No. 3, Representations of Europe: Transforming State, Society, and Identity. (Aug., 1991), pp. 459-479.
PATICO, Jennifer: To Be Happy in a Mercedes: Tropes of Value and Ambivalent Visions of Marketization. *American Ethnologist* 2005. 32 (3) 479–496.
GIORDANO, Christian and Dobrinka Kostova: The social production of mistrust. In: Hann, Chris (ed.): *Postsocialism: Ideals, ideologies and practices in Eurasia*. Routledge, London, 2002. 74–91.
RÉV István: Az atomizáció előnyei. *Replika* 23–24. 1996. december, 141–158.
TORSELLO, Davide: Bizalom, bizalmatlanság és társadalmi kapcsolatok egy dél-szlovákiai faluban Fórum. *Társadalomtudományi Szemle*. 2004. 6/3. 103–118. vagy
TORSELLO, Davide: Az instabilitás kezelése. Bizalom, kétértelműség és társadalmi kapcsolatok egy dél-szlovákiai faluban. *Tabula* 2004. 7/2.
VARESE, Federico: The Transition to the Market and Corruption in Post-socialist Russia. *Political Studies*, 1997. 579–596.
CHELCEA**,** Liviu: A hiány kultúrája az államszocializmus idején. Áruk, fogyasztók és stratégiák egy román faluban a nyolcvanas években. *Replika* 39. 2000, 135–157.
SHEVCHENKO, Olga: 'In Case of Fire Emergency'. Consumption, security and the meaning of durables in a transforming society. *Journal of Consumer Culture*, 2002. Vol 2(2): 147–170
DRAZIN, Adam: Chasing Moths: Cleanliness, Intimacy and Progress in Romania. In: Mandel, Ruth and Caroline Humphrey eds.) *Markets and moralities: ethnographies of postsocialism.* Berg, Oxford, 2002. 101–126.
LÁZOK Klára: Ideológiával a mindennapokon túl. In: Bárdi Nándor (szerk.): *Autonóm magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes" években*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2005. 479–508.
BOTTONI, Stefano: A hatalom értelmisége – az értelmiség hatalma. A Földes László-ügy. In: Bárdi Nándor (szerk.): *Autonóm magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes" években*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2005. 572–614.
VERDERY, Katherine: The Unmaking of an Ethnic Collectivity: Transylvania's Germans. *American Ethnologist.* 1985. 12. 1. 62–83
VERDERY, Katherine: Ethnic relations, economies of shortage, and the transition in Eastern Europe. In: Hann, Chris (ed.): *Socialism: ideals, ideologies, and local practice*. Routledge, London, 1993. 169–185.
VERDERY, Katherine: The Unmaking of an Ethnic Collectivity: Transylvania's Germans. *American Ethnologist.* 1985. 12. 1. 62–83.
IOANID, Radu: Răscumpărarea evreilor. Istoria acordurilor secrete dintre România şi Israel. Iaşi, Polirom, 2005.
DOBRE, Florica, Florian Banu, Luminiţa Banu, Laura Stancu (red.): Acţiunea „Recuperarea". Securitatea şi emigrarea germanilor din România (1962–1989). Bucureşti, Editura Enciclopedică, 2011.
KLIGMAN, Gail: *The Politics of Duplicity. Controlling Reproduction in Ceausescu's Romania.* University of California Press, Berkeley, 1998.
KIDECKEL, David: România postsocialistă. Munca, trupul si cultura clasei muncitoare. Polirom, Iaşi, 2010.
BUCHOWSKI, Michał: The shifting meanings of civil and civic society in Poland. In: Hann, Chris and Elizabeth Dunn (eds.): *Civil society: Challenging western models*. London: Routledge, 2005 (1996). 77–96.
DRAGADZE, Tamara: The domestication of religion under Soviet communism. In: Hann, Chris (ed.): *Socialism: ideals, ideologies, and local practice*. Routledge, London, 1993. 141–150.
FAJE, Florin: Football fandom in Cluj: Class, Ethno-nationalism and Cosmopolitanism. In: Kalb, Don and Halmai Gábor (eds.): *Headlines of nations, subtexts of class : working class populism and the return of the repressed in neoliberal Europe*. New York : Berghahn Books, 2011. 78–91.

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

KLIGMAN, Gail: A "másság" társadalmi felépítése: a "roma" azonosítása a posztszocialista közösségekben. *Szociológiai Szemle* 2001/4. 66-84.
STEWART, Michael: Gypsies, the work ethic, and Hungarian socialism. In: Hann, Chris (ed.): *Socialism: ideals, ideologies, and local practice*. Routledge, London, 1993. 186–204.
STEWART, Michael: Deprivation, the Roma and 'the underclass'. In: Hann, Chris (ed.): *Postsocialism: Ideals, ideologies and practices in Eurasia*. Routledge, London, 2002. 133–155.
BERDAHL, Daphne: '(N)Ostalgie' for the present: Memory, longing, and East German things. *Ethnos* 1999. 64: 2. 192–211.
PASIEKA, Agnieszka: Resurrected pigs, dyed foxes and beloved cows: Religious diversity and nostalgia for socialism in rural Poland. *Journal of Rural Studies* 2012. 28:2 () 72–80.
BUCHOWSKI, Michal: Hierarchies of Knowledge in Central-Eastern European Anthropology. *AEER* 22(2):5–14. és a vita
THELEN, Tatjana: Shortage, Fuzzy Property and Other Dead Ends in the Anthropological Analysis of (Post)socialism. *Critique of Anthropology*, 2011. 31: 1. 43–61.

8.2 Seminar		**Observaţii**
Alyssa Grossman, '*Memory Objects, Memory Dialogues*'	Vizionare documentar, discuţie şi dezbatere	
Revoluţii spontane, organizate şi furate : tranziţia din România şi interpretările cotidiene	expunerea tematicii de catre student, discutie	
Sărbători, rituri, spaţii publice şi naţionalism în timpul socialismuluix.	expunerea tematicii de catre student, discutie	
Rezolvarea problemei minorităţilor etnice şi crearea statului naţional socialist prin mijloace neconvenţionale: germanii şi evreii	expunerea tematicii de catre student, discutie	
Desfiinţarea unei clase artificial create: clasa muncitoare şi tranziţia. Mineriadele	expunerea tematicii de catre student, discutie	
Căile ocolitoare ale tranziţiei şi mijloace de acumulare neobişnuite: Caritasul	expunerea tematicii de catre student, discutie	
De unde a apărut şi încotro merge. Bazele culturale şi efectele de lungă durată ale socialismului	expunerea tematicii de catre student, discutie	
Lucrări practice: Discuții între generații. Șerban Oliver Tătaru: *Anatomy of a Departure* – vizionare documentar și discuție pe tema filmului. Realizarea unor interviuri cu trei persoane aparţinând unor clase sociale diferite (muncitor, intelectual, lucrător în administraţie), pregătirea unei prezentări PPT pe baza analizei acestor interviuri, şi scrierea unei recenzii despre o carte în acest domeniu.		

Bibliografie

TISMĂNEANU, Vladimir et al: Revoluţia din 1989. In: Tismăneanu, Vladimir et al.: Raport final. Comisia prezidenţială pentru analiza dictaturii comuniste din România, Bukarest, 2006. 620–627.
BOTTONI, Stefano: Elárult remények? România 1989–1990. In: *A várva várt Nyugat. Kelet-Európa története 1944-től napjainkig*. MTA BTK TTI, Budapest, 2014. 235–241.
NOVÁK Csaba Zoltán: Forradalom és rendszerváltás Marosvásárhelyen.
SZABÓ Á. Töhötöm: *Az elveszett terrort kereső pásztor. A falu, a forradalom és a terroristák*. Korunk, 2005. augusztus, 49–54.
MIHĂILESCU, Vintilă: A New Festival for the New Man: The Socialist Market of Folk Experts during the 'Singing Romania' National Festival. In: Mihăilescu, Vintilă, Ilia Iliev and Slobodan Naumović (eds.): *Studying Peoples in the People's Democracies II: Socialist Era Anthropology in South-East Europe*. Lit Verlag, Berlin, 2008. 55–80.
LÁZOK Klára: Ideológiával a mindennapokon túl. In: Bárdi Nándor (szerk.): *Autonóm magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes" években*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2005. 479–508.
BODÓ Julianna: Átjárási technikák a szocializmusban a társadalom privát és hivatalos szférája között. In: Bodó Julianna (szerk.) *Fényes tegnapunk. Tanulmányok a szocializmus korszakáról*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 1998. 31–80. Különösen: Átjárási gyakorlat az ünnepi esemény kontextusában. 63–70.
KIDECKEL, David: The Unmaking of An East-Central European Working Class: Knowledge and Sub-Alternity in Post-Socialist/Neo-Capitalist Societies. In Chris Hann (ed.): *Postsocialism: Ideals, Ideologies and Practices in Eurasia*. London: Routledge, 2001. 114-32.
VASI, Bogdan Ion: The Fist of the Working Class: The Social Movements of Jiu Valley Miners in Post-Socialist Romania.

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03

East European Politics and Societies, 2004. 18: 1. 132–157.
PLANCHE, Anne, Ariadna Combes, Mihnea Berindei: *Mineriada. 13-15 iunie 1990. Realitatea unei puteri neocomuniste*. Humanitas, Bucureşti, 2010.
VERDERY, Katherine: Faith, Hope, and Caritas in the Land of the Pyramids: Romania, 1990 to 1994. In: *What Was Socialism, and What Comes Next?* Princeton University Press, Princeton, 1996. 168–203.
MAGYARI-VINCZE Enikő – FEISCHMIDT Margit: A CARITAS és a romániai átmenet. *Replika* 1994. 15–16: 63–86.
SAMPSON, Steven: Transformând banii în cultură: „distincţie" printre noii îmbogăţiţi ai Europei de Est. In: Magyari-Vincze et. al. (ed.): *Întâlniri multiple. Antropologi occidentali în Europa de Est*. EFES, Cluj, 2000. 261–282.
KIDECKEL, David: The Undead: Nicolae Ceauşescu and Patriarchal Politics in Romanian Society and Culture. In John Borneman (ed.) *Death of the Father: An Anthropology of Changes in Political Authority*. Berghahn Books. 2003. 123-147.
MIHĂILESCU, Vintilă: Este românul paternalist? *Sinteza* http://revistasinteza.ro/este-romanul-paternalist/

9. Coroborarea conţinuturilor disciplinei cu aşteptările reprezentanţilor comunităţilor epistemice, asociaţiilor profesionale şi angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina a fost concepută în concordanţă cu curiculele departamentelor de etnologie-antropologie din universităţile din Debrecen, Szeged, Pécs, Budapest, şi cu consultarea principalilor angajatori (muzee, instituţii şi organizaţii culturale).Totodată are ca scop ca studenţii să însuşească capacităţi de analiză generală individuală care să le ajută pe parcursul carierei în diferite instituţii şi locuri de muncă.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Parcurgerea şi însuşirea materialului, prezentarea critică	Examen oral	50%
10.5 Seminar	Parcurgerea şi însuşirea materialului	Activităţi în cadrul seminarelor Prezentarea proiectelor din cadrul lucrărilor practice	25% 25%
10.6 Standard minim de performanţă			
• Însuşirea conceptelor de bază • Capacitatea de prezentare individuală şi evaluarea critică a proceselor majore • Capacitatea analizei şi interpretării fenomenelor sociale			

Data completării 01.03.2022	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
Data avizării în departament 29.03.2022	Semnătura directorului de departament	
Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ştampila facultăţii